

VERTEC.

Izhaja
1. dné v
mesecu
in stoji
za celo
leto po
pošti
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
Brez
pošte:
za celo
leto 2 gl.
40 kr.,
za pol
leta 1 gl.
20 kr.

Naroč-
nina naj
se na-
prej pla-
čuje in
pošilja
ured-
ništvu v
špital-
skih
ulicah
hž št.
273
v Ljub-
ljani.
(Lai-
bach.)

Časopis s podobami za slovensko mladost.

Štev. 11.

V Ljubljani 1. novembra 1874.

Leto IV.

Turkova prisega.

(Po narodnej pripovedki zložil A. B.)

Pod gôro tam Konjiško ravnina je Čarín,
Kjer raste lipa stara, še turških dnij spomin;
Ko prvi krat oblékla ta lipa se je v cvét,
Minólo od tedáj je do dvesto davnih lét.

Pod njó je miza stala od terdega lesá,
Na mizi bilo z verhom v jedílo je mesá,
Petelin péčen tudi na polnej mizi bil;
Za mizo se je Turkov poganskih roj gostil.

Sam Mústafa vezír je mej njimi v sredi stal,
Takó še Turkom svojim ponôsen je dejál:
„Zdaj pojdemo na Dunaj kerščanski svet krotít,
Cesarski grad preslavni do gladkih tál drobit!“

„Nas listja je in tráve; trepét pred nami gré;
Požár, solzé kervave rok naših se držé.
Ko z mojim gnjevom bode cesarski grad končán,
Pod našo silo pade bogata nemška stran.“

„Kedár se zopet vernem v to zémľjo zmagovít,
Svedók mi bodi prorok in solnčni jarki svít,
Da vnovič bodem tukaj pod lipo pirovál,
Nad dunajskim cesarjem pobitje praznovál!“

„Da je denes prisegel resnico jezik moj,
V to znamenje pečeni petelin mi zapój!“
Petelin se ne zméni, a pét' je hlapec jél;
Zavpil je Turek: „dobro!“ — odjahal v dir vesél.

Do Dunaja zmagával je Mústafa povsód,
Ostajal po deželah kerváv za njim je pot;
Pred belim gradom tabor postaviti je dál,
Kjer dúnavske se reke dreví mogočni val.

Ko vglédajo kristjani šatorje turških rok,
Razpéto po ravnini od vseh stranij okrog,
Plašní padó na zémľjo, z očmi stermé v nebó
Ter lomijo z rokáma in môle vsi glasnó:

„O Bog, če tí nam serca in žíl ne ohrabriš,
In če kreposti udom tí našim ne vložiš,
To nas potrè sovražnik in strébi sè zemljé;
Ozri iz néba dôli tí v naše se gorrjé!“

Sè stolpov zdaj cerkóvnih zvonovi zapojó,
Razplamené ob grádu boritvo prestrašnó;
Ko mignil bi, začuje topóv serdit se grom
In konjsko rezgetánje, kovanih kopij lom.

Nastane hrest in klanje in bistríh mečev zvenk,
Kaljènih strél sverčánje, oklôpov svitlih brenk;
Tu bóbní ropotajo, tam trobi glasni rog,
Vozovi tod derdrajo, tam jezdec skokonóg.

S topóv meglà dviguje do néba se in prah,
In bilo je ukánje in krik in jok in strah;
V globokej réci teče po tléh rudeča krí,
Ubitih na gramáde in móz in kónj leží.

Topovi neprestano pogubo v grad bucé,
Da zemlja vsa trepeče in vse oserče njé;
Razlega boj se divji čez dunajsko raván,
In Turkom omaguje upéhani kristján.

„Pobítí smo, pobítí!“ takó zbudí se krik,
„Tecímo, da otmèmo od sužnjih se veríg!“
Pritiska Turek ljuti, naganja v beg ljudi,
In vpitje „alah, alah!“ v oblake zahrúní.

Pomóci od nikodar in upanja níkjér,
Požígal Turek bode še Dunaj ta večér,
Moril in terl in plénil, rokám vezí kovál,
Prisegel razvalíti grad stolni je do tál.

Zdaj zádad tam s pogórja zapoje strel germèč,
In Turek zatrepéče, ustavi bridki meč:
„Od kod je to bobnénje? Kdo biti more tam?“
Radujte se, kristjani, pomóč se bliža vam!

„Podpóra psom kerščanskim! — Krepóst nam, alah, dáj!“
Ječé zdaj pláhi Turci, odstópajo nazáj;
Razmíšljajo osupli, kakó bi stali v bran
Ter sekati odpórno v obojno mogli stran.

Ohrábreno kerščanstvo za njimi rine boj,
In v séčo, hujšo perve, prinúdi turški roj;
A poljski kralj Sobéski, ko vedri blisk nebés,
Naméri vragom v čelo z goré izmej drevés.

Poljáci za Sobéskim, ko toča na poljé;
Začnè se nova borba in rádot in gorjé,
V rudečih curkih lije na novo topla krí,
In Turek vgnán mej dvema zdaj sílama stoji.

In Turku sablje krive iz rok leté v skerbéh,
Ležé kovana kopja in meč in šlém*) po tléh;
Ta v gnjéči peš se davi, ta s konjem v beg divjá,
Povsod vertèž in vpitje, pogòn in ték vihrá.

Nij Mústafa šatôrov bogatih s soboj vzél,
Katere prej napihnen okrog je bil razpél,
Pod lipo na Čarínu nikdar nij pirovál,
A zmago nad cesarjem z glavó je plačevál.

Kedó je to storil.

V hiži gospoda Oréšnika je bila necega jutra velika huka in buka. Gospa, kuharica, dekla in sluga, še Vladimírček, vse je bilo po konci. Sluga se je plazil pod posteljo, dekla je stopala sè stola na stol in skerbljivo gledala po sesékih (omárah), a gospa je iz kota v kot premetávala vse, kar jej pride v roko; gledala je po miznicah, — da vam ob kratkem povem: vsi so néčesa iskali. Samo gospod Oréšnik je hodil zamišljen po sobi ter videlo se je, da mu čudne misli roje po glavi.

Gospa prestavši premetávati obleko in druge stvari, globoko vzdáhne:

„Nij je, ter nij je!“

„Nič zato!“ odgovorí gospod Oréšnik. „Morebiti, ka se še najde. Baš kedar človek česa najbolj išče, tedaj mu je stvar najbliže. Tega nij treba, da bi verižico imela takój denes, — a obléci se hitro, da naju ne bodo čakali.“

„Sam Bog védi, kam je prešla! Da mi verižica nij jedíni spomin pokojne matere, ne bi je tako iskala, a vse se mi dozdeva, da je uže nikoli ne najdem.“

„Nij je, in konec besedíj!“ reče gospod Oréšnik, „drugo ti hočem kupiti; a ipak bi rad znal, kedó jo je ukradel!“

Obé dekli in sluga pogledajo gospodarja. Slugi se zablisne solza v očesu. Do dvejseti let je uže pošteno služil v hiži ter nikoli nihče niti najmanje nij súmnel o njegovej zvestobi in poštenji.

„Kako bi se zlata verižica izgubila, tega jaz ne umejem,“ govori gospá. „V mojo sobo ne pride tuj človek, a izvestno znam, da sem jo včeraj položila semkaj pred ogledalo.“

„Čudno je res! Tujih ljudí tukaj nij bilo, kajti vedela bi kuharica, ki je do pôlu dne vedno v kuhinji, skozi katero gredó vrata v sobo. Matija je bil do zdaj na polji. Kedó bi kaj tacega bil storil?“

*) Šlém,—ma m., der Helm. —Čelada je laška beseda.